

POTROŠAČKA PRAVA

Sustavna zaštita potrošača

RESTART
KOALICIJA

SNAŽNO JAČANJE ZAŠTITE POTROŠAČA

- **Koalicija Restart nakon formiranja Vlade snažno će ojačati zaštitu potrošača u skladu s Direktivom 93/13 i našim Zakonom o zaštiti potrošača. Novim zakonskim odredbama u Zakonu o obveznim odnosima, u Zakonu o zaštiti potrošača te u Zakonu o potrošačkom kreditiranju dodatno ćemo učvrstiti već postojeća prava potrošača.**

ZAŠTITA POTROŠAČA SDP-U JE VAŽNA OTPRIJE

- Ne treba zaboraviti da je SDP-ova Vlada još 2003. u Zakon o zaštiti potrošača uglavila odredbe Direktive 93/13 čime je omogućeno da se već tada mogla podići kolektivna tužba, koja je prvi put u RH podignuta 2012., a znamo da je završila pobjedom potrošača protiv osam banaka. Tada tu mogućnost još uvijek nisu imale niti jedna Francuska ili Njemačka koje su tek nakon 2013. propisale takve mogućnosti za svoje građane.

MJERE SDP-OVE VLADE 2011.-2015.

Valja se prisjetiti i nekoliko mjera koje je također SDP-ova Vlada provela od 2013. do 2015. godine:

- najprije je od 1. siječnja 2014. smanjena kamatna stopa za stambene kredite s valutnom klauzulom CHF na 3,23%,
- zatim je zamrznut tečaj CHF na 6,39 kn u siječnju 2015. za anuitete iz CHF kredita
- te je konačno 30. rujna 2015. stupio na snagu zakon na temelju kojega je 55.000 obitelji konvertiralo CHF valutu u euro, čime su preostale glavnice u CHF kreditima smanjene u prosjeku za 30%.

SUSTAVNA ZAŠTITA POTROŠAČA

- Nakon formiranja Vlade potrebno je provesti niz novih mjera, jer banke i dalje zadržavaju novac koji su nepošteno stekle, agencije za otkup dugova ponašaju se slično kao da „uzimaju reket“, i još uvijek previše građana ima velike probleme s otplatom dugova zbog dodatnih troškova i zateznih kamata koji se moraju ograničiti. Tako će naša nova Vlada provesti nužne mjere radi zaštite svih naših građana potrošača koji se nalaze u teškim životnim situacijama prije svega zbog nedovoljne reguliranosti njihovih prava.

MJERE NAŠE VLADE

Sustavno ćemo štititi prava potrošača,
a prije svega ćemo provesti čitav niz
nužnih mjera.

BESPLATAN PRISTUP SUDOVIMA NA TEMELJU KOLEKTIVNIH PRESUDA

- zakonski ćemo regulirati da svatko tko ima materijalni temelj iz kolektivne presude za privatnu tužbu, ne mora, na vlastiti zahtjev, platiti sudsku pristojbu
- sudska pristojba plaćat će se tek nakon pravomoćnosti presude, a platit će je onaj tko izgubi sudski spor
- takvom mjerom neće se oštetiti državu, samo će se nešto kasnije naplatiti ono što je predviđeno tarifom sudskih pristojbi

ZABRANA OVRHE NEKRETNINE IZ NEPOŠTENNA KREDITA

- temelj za takvu zakonsku odredbu jest prije svega presuda Suda EU C-407/18
- tom presudom utvrđeno je da u slučaju kada ovršenik ima zahtjev prema ovrhovoditelju zbog toga što je ovrhovoditelj ugovorio prethodno nepoštenu ugovornu odredbu u ugovoru o kreditu na temelju kojega se provodi ovrha nekretnine, ovršenik ima pravo tražiti odgodu ovrhe do završetka sudskoga spora
- po pravomoćnosti sudske presude za obeštećenje ovršenika, nakon prebijanja dugovanja, ovrha nekretnine bila bi moguća ako je ostalo dugovanje u iznosu koji ovrhu omogućuje
- u RH je ugovoreno 125.000 kredita s nepoštenom kamatnom stopom i nepoštenom valutom, od čega je 70.000 stambenih kredita
- u svim takvim stambenim kreditima na zahtjev ovršenika sud bi obvezatno odgodio ovrhu do završetka sudskog postupka kojim ovršenik potrošač traži obeštećenje, a nakon toga bi se na temelju novoga stanja duga utvrdilo ima li ovrha nekretnine temelja

URED I ZA PRAVNU POMOĆ U VEĆIM GRADOVIMA

- takvi uredi otvorit će se u sklopu Ministarstva gospodarstva, koje je nadležno za zaštitu potrošača
- moguće je ugovoriti pravnu pomoć s odvjetnicima koji se već takvim poslom profesionalno bave, čime bi se smanjili troškovi takvih ureda
- u svemu bit će poželjna i pomoć potrošačkih udruga koje se bave zaštitom potrošača
- prvenstveno bi se u takvim uredima davale informacije potrošačima o njihovim pravima vezano za kolektivne presude, o tome što im je za činiti kako bi ostvarili obeštećenje

ZASTARA POTRAŽIVANJA NA TEMELJU NIŠTETNOSTI

- Vrhovni sud RH donio je 30. siječnja 2020. pravno shvaćanje o zastarama potraživanja na temelju ništetnosti ugovora odnosno ugovornih odredaba
- pravno shvaćanje VSRH potrebno je unijeti u Zakon o obveznim odnosima i time potpuno nedvojbeno utvrditi koja su prava tužitelja nakon utvrđenja ništetnosti
- pravno shvaćanje Vrhovnoga suda RH jest da rokovi zastare potraživanja počinju teći nakon utvrđenja ništetnosti, a tu se prije svega misli na pravomoćnu presudu kojom je to utvrđeno
- potrebno je to propisati i zakonom radi uklanjanja potencijalne sudske arbitrarnosti u sljedećim procesima

ZAKON ZA IZVANSUDSKO OBEŠTEĆENJE NA TEMELJU KOLEKTIVNE SUDSKE PRESUDE

- potrebno je zakonom utvrditi način i obvezu obeštećenja svih potrošača koji su kolektivnom presudom dobili pravo na naknadu štete zbog nepoštenih ugovornih odredaba
- preduvjet za taj zakon jest da Vrhovni sud RH utvrdi odgovore na pravna pitanja koja još nisu riješena, a to su pravna pitanja ništetnosti CHF ugovora te pravno pitanje obeštećenja za konvertirane kredite
- osim toga, potrebno je završiti arbitražni postupak u Washingtonu, jer banke unatoč činjenici da je Sud EU jasno utvrdio da su takve arbitraže suprotne EU pravu i dalje imaju pravo pokretati takve postupke na temelju bilateralnih sporazuma koje Hrvatska ima s nekim članicama EU
- temelj za takvo zakonsko rješenje jest Direktiva 93/13, ali i mišljenje Europske komisije kako nema zapreka da članica EU donosi zakone za obeštećenja na temelju kolektivnih sudskih presuda; to mišljenje je EK već dvaput dostavljala zastupnicima u Hrvatskome saboru, i hrvatskim zastupnicima u Euro parlamentu

ZAKONSKA REGULACIJA REDOSLIJEDA PLAĆANJA DUGOVANJA ZA POTROŠAČE

- propisati da se glavnica naplaćuje prije zatezne kamate
- propisati da zatezna kamata ne smije prijeći visinu glavnice
- ta rješenja zakonski će se regulirati, i to samo za potrošače
- time će se smanjiti ukupna zatezna kamata koja se naplaćuje potrošačima
- smanjenjem zateznih kamata umanjuje se i mogućnost prekupcima dugova da dodatno zarađuju na glavnici duga
- time će se omogućiti i brža otplata glavnice duga, što će omogućiti potrošačima da njihov dug konačno postane otplativi dug

REGULIRANJE RADA AGENCIJA ZA OTKUP DUGOVA

- te agencije danas posluju u sivoj zoni, i kod naplate dugova koje su otkupila ponašaju se ponekad kao mafijaški reketari
- zakonom ćemo ograničiti njihove poslove
- nadzor agencija za dugove koji su prešli s banaka na agencije, vratit ćemo u nadležnost HNB-a
- analizirat ćemo sve mogućnosti da se maksimalno ograniči mogućnost velike zarade na dugovima otkupljenim po diskontnim cijenama
- omogućit ćemo da i dužnik u poslovima cesije dobije određenu proaktivnu ulogu, da ne bude samo promatrač u poslovima otkupa dugova

MORATORIJ NA OTPLATU KREDITA I LEASINGA ZA SVE NELIKVIDNE GRAĐANE I PODUZEĆA

- takav zakon Snaga i SDP su već predložili, ali ga je HDZ-ova Vlada odbacila
- zakonom bi se obvezalo kreditne institucije i leasing poduzeća na obvezni jednogodišnji moratorij na otplatu anuiteta odnosno leasing rata, i to samo za nelikvidne građane i pravne osobe
- tijekom moratorija bila bi propisana kamatna stopa koja bi se jedina plaćala, a bila bi određena u visini prosječne kamatne stope na depozite kreditnih institucija, čime bi se omogućilo da ipak bude financiran „hladni pogon“ kreditnih institucija
- potrebno je omogućiti nelikvidnim građanima i poduzećima da dođu „do zraka“ nakon i tijekom ekonomske depresije koja nas pogađa